

Durmuş Hocaođlu

Lizbon Antlaşması

ve

Gerçek Bir “Avrupa Birliği” Binâ Etmenin Güçlükleri: I

Yeniçağ, “Analiz”, 24 Aralık 2007, Pazartesi., s.12
“Analiz” Sıra No: 606; 2007-121; Aralık-09

YENİÇAĞ

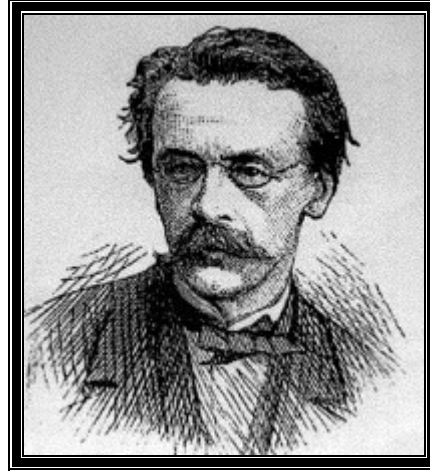
Lizbon Antlaşması ile bir kere daha anlaşılmiş bulunmaktadır ki, Avrupa Birliği, uzun bir müddettir yaşamakta olduğu, ancak 2000’li yıllardan itibaren aşırı genişleme ile birlikte kendisini iyice belli eden ve nihâyet 2005 referandumları ile patlak vererek bir cerahat gibi satha yayılan derin bir krizi aşmağa çalışıyor ki o da kısa şöyledir: Avrupalıların tam bir harsî, medenî ve siyâsî bütünleşme sağlamalarında büyük faydaları var, hem de fevkalâde çok. Zîra, artık hiçbir Avrupalı devletin 1939 öncesinde olduğu gibi, tek başına bir süpergüç olmadığı ve olamayacağı da kat’î; bu durum muvâcehesinde zenginlik, güç, refah, saygınlık, ancak birleşmekle elde edilebilecektir, başkası hayâl. Buraya kadar iyi; ancak birleşmek de o kadar romantik değil: Çariçe Katerina’nın, kendisine, Rusya’da radikal reformlar yapmasını telkin eden Diderot’ya “*filozoflar yazılarını kamyş kalem ve mürekkeple kâğıt üzerine yazarlar, ama, hükmdarlar aynı yazıyı süngü ve insan kanı ile, insan derisine yazarlar*” diyerek radikal dönüşümlerin nasıl bir heyulâ olduğunu anlatması gibi, bu kadar radikal değişiklikler de öyledir: Vâkıa burada insan kanına batırılmış süngülerle insan derisine yazı yazılmayacak, ama ondan aşığı kalır yanı da olmasa gerek: Öylesine uzun mu uzun, ince mi ince bir yol ki hem de nasıl; olsa o kadar olur.

Dikkat ediniz: Amerikan devletlerinin bir “Amerika Birleşik Devletleri” teşkil etmesi birkaç yıl içerisinde bitti ve cem’an yarım asra bile varmadan hiç yoktan bir Amerikan milleti bile doğdu; öyle ki 1839’da, henüz yirmiüç yaşında iken, adetâ bir *Amerikan Hegeli* gibi konuşan O’Sullivan, bugün bütün dünyada birçok üniversitede ders metni olarak okutulan, hârîka bir milliyetçilik manifestosu olan ve “Amerika’nın Kaderi” (Destiny of America) adıyla tanınan “Geleceğin Büyük Milleti”ni[*] (The Great Nation of Futurity) kaleme aldığında henüz altmışüç sene geçmişti ve bu da yetmişti, bir Amerikan milletin ve milliyetçiliğinin teşekkül etmesi için. Lâkin, Avrupa’da benzeri bir fikrin oluşup tutunması en az bin yıl sürdüğü gibi, ilk federasyon hareketinin, Churchill’in “Avrupa Birleşik Devletleri”ni hedef olarak vaz’ ettiği nutkundan üç ay sonra, fi’len ve resmen start aldığı tarih olan 19 Aralık 1496’nın üzerinden tamı tamına altmışbir sene geçmiş olmasına rağmen ortada ne bir “Avrupa Birleşik Devletleri” var henüz ve ne de bir “Avrupalı” milleti – adı, “Amerikalı” gibi, “Avrupalı” olan bir milletten bahsediyorum. Bu babda epeyce mesâfeler alındı vâkıa,

hem de küçümsenmeyecek mesâfeler, ama alınacak olanlar çok çok daha fazla; zaman-zaman ümitsizlik yaratacak kadar.

Niçin?

Çünkü, ilkin, Avrupa Birliği, elitist-entellektüalist bir siyâsî proje olarak, asıl hedefine varabilmek için Roma'nın yıkılışından sonra O'nu yıkan barbarlar tarafından enkazı üzerinde yavaş-yavaş kurulan ve aradan geçen binbeşyüz yıllık süre zarfında adetâ gergef-gergef işlenircesine, binbir fedâkarlıkla inşâ olunan millî kimlikleri ve millî devletleri kademeler hâlinde tasfiye etmek mecbûriyetindedir; ancak o taktirdedir ki, Proje, asıl hedefi olan, medeniyetinin krizini radikal bir şekilde halletmeye muvaffak olabilecektir. Ne var ki, bu devletlerin ve bu milletlerin arkalarındaki tarihin gücü ve tortusu, onların yakasını bırakmıyor, kolay-kolay bırakmaz da; bu noktada Amerikan İhtilâli'nden önceki onüç devletten herhangi birisi ile bugünkü Avrupa devletlerinin herhangi birisi – meselâ Philadelphia ile, diyelim Fransa – mukayese edilebilir mi ve hiç, “Amerika Birleşik Devletleri” için Philadelphia Devleti'nin fedâ edilebildiği kolaylıkla “Avrupa Birleşik Devletleri” için Fransa Devleti'nin fedâ edilebileceği söylenebilir mi?



John L. O'Sullivan

(1813-1895)

[*] John L. O'Sullivan., “The Great Nation of Futurity”., *The United States Democratic Review*., Volume 6, Issue 23, Nov. 1839., pp.426-430.

NOT: Bu makalenin orijinali, Türkçe tercümesi ve bu konuda kaleme aldığım ““Millet Şuûruna Örnek Olmak Üzere Amerikan Milliyetçiliği: O'Sullivan ve Bellamy”” başlıklı makalem siteme eklenecektir.

